

זבחים י

שווערד

1. תוספות זבחים דף י/א

ריש לקיש אמר מותרת - מודה ר"ל דחייב מיתה כדאמרינן בפרק ארבע מיתות (סנהדרין סא.) מידי דהוה אמשתחוה להר דהר מותר ועובדו בסייף

• קרן אורה על מסכת זבחים דף י/א

תוס' בד"ה ריש לקיש אמר כו' ואין לתמוה כו' דהכא וודאי לא מימליך כו'. ולא הבנתי מאי מספקא להו דפשיטא דחייב מיתה אפילו אם לא זרק דאי לא מחייב עד שיזרוק לעבודת גלולים ונהרג מיד משום דלא מימליך. א"כ מאי ענין זה להא דפליגי ר' יוחנן וריש לקיש לענין איסורא דר"י אוסר אפילו לא זרק ור"ל מתיר אפילו זרק. ומאי קאמר הש"ס שם בסנהדרין (סא, א) דלר"י מרבינן ליה למיתה. ולר"ל דאמר מותר לא איתרבי למיתה. ואע"ג דלא קאי הכי במסקנא מ"מ היכי ס"ד למימר הכי כיון דלאו חד דינא למיתה ולאיסור. אלא וודאי הדבר פשוט דמחייב מיתה על השחיטה עצמה במחשבת זריקה. ובדברי הרמב"ם ז"ל בה' עבודת גלולים לא מצאתי כעת להאי דינא דמחייב בשוחט ע"מ לזרוק לעבודת גלולים. ובסנהדרין שם מצדד הש"ס בזה. ולחד צד אפילו לר"ל דמתיר. לענין מיתה מודה דחייב. ולחד צד אפילו לר"י דאוסר. לענין מיתה מסתברא לפטור. וי"ל דפליגי בהני טעמי דלעיל להך טעמי דהוי כעושה משעה ראשונה לשמו ושלא לשמו ה"נ הוי כשוחט לעבודת גלולים. ונהי דר"ל ס"ל דמותר ולא חשיב לענין איסור מחשבה גמורה לאסור מ"מ לענין מיתה מיקרי עובד. ומידי דהוי אהר דאין בעבודתו כח לאסור ומיתה חייב. ולאידך צד דלר"י נמי פטור ממיתה היינו משום דהוי כמחשב בשעת זריקה. ונהי דמחשבת זריקה אינה אוסרת יליף מפיגול לאיסורא. אבל לענין מיתה מסתברא דפטור דהרי לא עשה מעשה לשם עבודת גלולים. וא"כ לדידן דלא ס"ל כעושה משעה ראשונה. י"ל דפטור ממיתה. אלא דמשמע התם (בסנהדרין שם) דמרבינן ליה מקרא לחיובא וצ"ע יותר בזה:

2. תוספות זבחים דף י/א

ריש לקיש אמר מותרת - ... ואין לתמוה והיאך נהרג דילמא מימליך ולא זריק לעבודת כוכבים כדאמר בפרק ד' מיתות (סנהדרין סא.) דניסת שאמר אלך אעבוד פטור דמימליך ולא עביד דהכא ודאי לא מימליך כיון דעבד מעשה ששחט על מנת לזרוק ועוד הכא אפילו יודע ודאי שלא יזרוק חשיב עובד עבודת כוכבים בשחיטה [זן] כששוחט ע"מ לזרוק:

• הגרי"ז על מסכת זבחים דף י ע/א

ובתוס' הכא (ד"ה ר"ל) הקשו איך נהרג דילמא מימליך, ותירצו דהכא בודאי לא מימליך משום שעשה מעשה עיי"ש, ונראה לומר דאין כוונת התוס' כפשוטו דנהרג רק בעד רצונו כמו במסית, דאם כן לא היה שייך כלל לדמויי למשתחוה להר, כיון דאין חיובו מחמת מעשה שעשה, מחמת מעשה השחיטה, אלא מחמת רצונו לעבוד בזריקה, אלא כונתם הוא דכיון דודאי לא מימליך הוי מחשבתו בשחיטה מחשבה גמורה לע"ז:

3. תלמוד בבלי מסכת זבחים דף י/א

אלא אמר רב אשי הכי קאמר ומה במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני שהוא כשר לזרוק דמו לשם פלוני פסול

• רמב"ם יד החזקה | הלכות פסולי המוקדשין פרק טו:א

כל הזבחים שנשחטו במחשבת שינוי השם בין בקרבנות יחיד בין בקרבנות צבור כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן החטאת והפסח שאם נעשו במחשבת שינוי השם פסולין ואחד המשנה שם הזבח בשעת שחיטה או בשעת קבלה או בשעת הולכה או בזריקה ... ואחד המשנה שם הזבח בשעת שחיטה או בשעת קבלה או בשעת הולכה או בזריקה ... וכן אם שחט עולת ראובן לשם שמעון לא עלתה לא לראובן ולא לשמעון...

• משנה למלך הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה א

כל הזבחים שנשחטו במחשבת שינוי השם וכו'. תמיהא לי מלתא טובא שהשוה רבינו דין שינוי קודש לשינוי בעלים ובגמ' מוכח שיש הפרש ביניהם דאילו שינוי קודש ישנו בד' עבודות כגון שוחט עולה לשם שלמים או קבל או הוליד או זרק ואילו שינוי בעלים ליתיה כי אם בזריקה כגון שוחט או מקבל או הוליד ע"מ לזרוק דמו שלא לשם בעלין אבל אם שחט או קבל או הוליד שלא לשם בעליו לא הוי שינוי בעלים משום דשינוי בעלים לא שייך אלא בכפרה וכפרה לא הוי אלא בזריקה והכי איתא בפ"ק דזבחים (דף י') ומה במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני שהוא כשר לזרוק דמו של פלוני פסול וכן בדף ד' מה לשינוי קודש שכן פסולה בגופה וישנו בד' עבודות וכן בפ' תמיד נשחט (דף ס"א) אמרי' תאמר בשינוי בעלים דאין פסולו בגופו ואינו בד' עבודות וכן כתבו התוס' בריש פרק קמא דזבחים ד"ה כל הזבחים וצ"ע ...

• קרן אורה על מסכת זבחים דף י/א

ומשמעתין וודאי קשה טובא על דברי הרמב"ם ז"ל (פרק טו מהל' פסולי המוקדשין הלכה א) שלא חילק בין שינוי בעלים לשינוי קודש. ומשמעות דבריו דחד דינא להו ונהגי בכל ד' עבודות. וכמו שכתבתי לעיל בכמה דוכתי. והיכי דחינן שקלי וטריא דהש"ס דמשמע דכולהו אמוראי הכי ס"ל דשוחט שלא לבעליו לא

פסיל. **וקצת נראה דסמיך אשיטתיה דהירושלמי** שהבאתי לעיל דמחזר אחר טעמי בד' ר' יוחנן. ואי ס"ל בשינוי בעלים בשיטתן דתלמודן דלא אשכחן אלא מעבודה לעבודה אין לך טעם פשוט יותר מזה כיון דליכא שום פירכא על האי ק"ו. אלא שינוי בעלים דס"ל דשינוי בעלים חד דינא עם שינוי קודש. ויש להביא עוד סעד קצת לד' הרמב"ם ז"ל שכתב טעמא דמחשבין מעבודה לעבודה מסברא בעלמא. וכ"ד הירושלמי דלפי שיטת תלמודן דילפינן בק"ו משינוי בעלים יקשה לעיל בריש מכילתין (ד, א) דילפינן זביחה בשינוי בעלים באם אינו ענין לשינוי קודש. ולזה קשה מנלן דאתי לשינוי בעלים דילמא אתי לשינוי קודש גופא ולאשמעינן דמחשבין מעבודה לעבודה. אבל לד' הרמב"ם ז"ל ניהא דמסברא שמעינן לה דמחשבין מעבודה לעבודה. דהוי כאלו חישב בשעת זריקה עצמה ודו"ק בכל הנ"ל:

• שפת אמת על זבחים דף ז/א

בגמ' תודה ששחטה לשם תודת חבירו... והנה הרמב"ם לא הביא מדין זה כלום. ואפשר שהוא פ' תודת חבירו ל"ד שיש לחבירו ג"כ תודה כפירש"י רק שהשחיטה הי' לשם אחר וס"ל לר"ח דשינוי בעלים פוסל בשחיטה

אפ'י שלא ע"ד לזרוק משום דכ' תודת שלמיו וה"ה לכל הקרבנות. ולכן סתם הרמב"ם (פט"ו מפסוה"מ) דשינוי בעלים פוסל בשחיטה. ולא כתב דוקא ע"ד לזרוק לשם חבירו והמל"מ (שם) תמה עליו דהא אמרינן שינוי בעלים אינו בד' עבודות. ולמ"ש י"ל דלר"ח ישנו גם בשחיטה ואינו בד' עבודות היינו בהולכה וקבלה. והא דאמר' לקמן (דף י' ע"א) דהריני שוחט לשם פלוני כשר אתיא כרבה דהכא והרמב"ם כר"ח ס"ל:

• עו"ע בליקוטי הלכות זבח התודה ז. ד"ה ומה

4. ספר טהרת הקדש

[אלא אמר רב אשי ...] אבל לפי הנ"ל ניהא דבאמת גם למסקנא לא מוכחי מלתא לר"י רק מפיגול ואי משום פירכא למה לפיגול שכן כרת אמרינן שינוי בעלים יוכיח כנ"ל. ...

5. שפת אמת על זבחים דף י/א

רא"א אף האשם חטאת בא על חטא ואשם בע"ח. **ובגמ' מסקי' משום דמקיש אשם לחטאת. והקשו התוס' לקמן (ד' נ"ה) דא"כ גם כבשי עצרת לפסלו דאתקשי ג"כ לחטאת. ואפ"ל דהא באמת אמר ר"א הטעם דבא על חטא ולמה לו הטעם הזה.** רק דחכמים דמכשרי באשם אע"ג דאיתקש לחטאת ואין היקש למחצה רק דאיכא מיעוט אותה לחטאת אותה שלא לשמה פסולה ולא אחרת כמ"ש בתוס' חדשים. **וא"כ י"ל דר"א דריש המיעוט הזה לכבשי עצרת למעט מהיקשא דחטאת. אבל אשם לא ממעט משום דדמי לחטאת דבא על חטא כחטאת:**

6. ספר ויקרא פרק ו

(כג) וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל ...

• משך חכמה על ויקרא פרק ו פסוק כג

וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד כו' באש תשרף - ריה"ג אומר כל הענין כולה אינו מדבר אלא בפריש הנשרפים כו' (זבחים פ"ב ותו"כ). (פ' עז) והענין דנפש האדם מקביל למשכן הכבוד כמו שמבואר אצלנו במק"א, דכוחות השכל המה מקבילים נגד משכן כבוד ה' הסוכך על הכרובים. ולכן כל החטאות אשר באים על דבר שזדונו כרת, אשר הוא עון השקול ליטול נפש האדם ולהכריתה מחלק החיים, **אם הוא בשוגג אשר הוא מפעולות החומר לא הטעה בשכל, מקום כפרתו במזבח החיצון אשר הוא מקביל נגד הלב והרוח, לא בפנימיות, לכן אם החטאת הוא על הזדון וזה הוא או בזדון או בהעלם הוראה אשר הטעה הוא בשכל, גם כפרתו במזבח הפנימי והפרכת מקום השכל. ולכן פר העלם דבר של צבור וכהן משיח ושעירי ע"ז אשר באים על העלם דבר, ופר יוהכ"פ אשר הוא בא על הזדון טומאת מקדש וקדשיו נקרב בפנימי.** ולכן דברים אשר בזדון בל ראוי לאכול ממנו, מלבד אשר הוא זדון ולא ירצה, עוד כי כח התאוני אשר באדם אם כי בכללו הוא עבירה אינו ראוי להסירו לגמרי וכמו שאמרו (סנהדרין קז:): יצר תנוק ואשה ימין מקרבת כו' רק ע"ז אמרו (ברכות סג) בכל דרכיך דעהו אפילו לדבר עבירה וזה עצם השלמות לזכך את כחות החומר אשר בל יאכלו רק לשם שמים לקיים המציאות ואמרו (יומא עא סע"א) הממלא גרונו של ת"ח יין כאילו הקריב לגבי מזבח, לא כן הטעה בשכל הוא כלה נחרצת וראוי להעבירו, כי לא יתכן לעזוב שום שורש מההטעה ולכלותו לגמרי כי השקר והמרד נתעב לא ירצה ודו"ק.